

kán. 1505: soudce musí nejprve:

- zjistit, zda je kompetentní
- právní způsobilost žalobce
- opodstatněnost žaloby (*fumus boni iuris*). Odmítnutí v případě „*falsitas in aperto*“.
- Pak přijme nebo odmítne žalobu. Proti odmítnutí žaloby je možnost podat stížnost. Dekret odmítnutí musí být motivován pod sankcí jeho nulity.
- kán. 1506 – automatické přijetí žaloby

Kán. 1501 – Soudce smí projednávat záležitost jen tehdy, jestliže byla podána žaloba podle ustanovení kánonů; žalobu může podat buď ten, kdo má na věci právní zájem, nebo ochránce spravedlnosti.

Kán. 1502 – Kdo chce někoho žalovat, musí podat žalobu příslušnému soudci; v ní uvede předmět sporu a vyžádá službu soudu.

Kán. 1503 – § 1. Soudce může připustit ústní žalobu, když je žalobci zabráněno ji vyhotovit písemně nebo jde o věc snadno zjistitelnou a méně závažnou.

§ 2. V obou případech nařídí soudce notáři, aby jednání písemně zaznamenal, toto pak je nutno žalobci přečíst a musí je schválit; toto vyhotovení má stejné právní účinky jako žaloba napsaná žalobcem.

Kán. 1504 – Žaloba, kterou se zahajuje spor, musí:

- 1° uvést, před kterým soudcem se řízení ve věci zahajuje, co se požaduje a od koho se to požaduje;
- 2° označit, na jakém právním podkladu se zakládá, a alespoň obecně uvést skutečnosti a důkazy k prokázání toho, co se tvrdí;

3° být podepsána žalobcem nebo jeho zástupcem s uvedením dne, měsíce, roku a také místa, kde žalobce nebo jeho zástupce bydlí nebo je dosažitelný pro přijímání zásilek;

4° uvést kanonické trvalé nebo přechodné bydliště žalované strany.

Kán. 1505 – § 1. Samosoudce nebo předseda senátu je povinen nejprve zjistit, zda věc spadá do jeho příslušnosti, zda je žalobce způsobilý k jednání u soudu, a potom je povinen co nejdříve svým rozhodnutím žalobu přijmout nebo odmítnout.

§ 2. Žalobu je možno odmítnout pouze:

1° není-li soudce nebo soud příslušný;

2° je-li nepochybně známo, že žalobce není způsobilý k jednání u soudu;

3° jestliže nebyla dodržena ustanovení kán. 1504, odst. 1 – 3;

4° jestliže je ze samé žaloby jisté, že žalobní požadavek nemá žádný podklad a že jej není možné řízením získat.

§ 3. Jestliže byla žaloba odmítnuta z důvodu vad, které mohou být odstraněny, může žalobce podat témuž soudci novou žalobu, řádně vyhotovenou.

§ 4. Proti odmítnutí žaloby je strana vždy oprávněna podat v užitečné lhůtě deseti dnů stížnost, podloženou důvody, a to buď k soudu určenému k odvolání, nebo k senátu, jestliže žalobu zamítl předseda; otázku odmítnutí je nutno rozhodnout co nejdříve.

Kán. 1506 – Jestliže soudce nevydal do měsíce o podané žalobě rozhodnutí, jímž žalobu přijímá nebo odmítá podle kán. 1505, může strana, která má na věci zájem, dát naléhavý podnět, aby soudce splnil svou povinnost; jestliže i přesto soudce nic nečiní, považuje se po marném uplynutí deseti dnů od podaného podnětu žaloba za přijatou.

Soudní předvolání

- musí obsahovat: jméno soudce, kauzu, jména žalobce a žalovaného, datum a místo setkání nebo způsoby odpovědi, podpis soudce a notáře, razítko.
- *petitum* a *causu petendi*, obvykle se přikládá kopie žaloby nebo alespoň shrnutí.
- způsob předvolání – „*modo qui tutissimus est*“
- nutné pro garantování práva na obranu pod sankcí neplatnosti procesních akt (ale ne akt v kauze, např. znaleckých posudků, důkazů už získaných, atd.)

Kán. 1507 – § 1. V rozhodnutí, jímž se připouští žaloba žalující strany, musí soudce nebo předseda předvolat k soudu čili obeslat ostatní strany k zjištění předmětu sporu a stanovit, zda jsou povinny odpovědět písemně nebo zda se k němu mají dostavit k odstranění pochybností. Jestliže z písemných odpovědí pozná, že je nutno strany sezvat, může to stanovit novým rozhodnutím.

§ 2. Jestliže se žaloba považuje za přijatou podle kán. 1506, musí být rozhodnutí o předvolání k soudu vydáno do dvaceti dnů od podaného podnětu, o němž se zmiňuje ten kánon.

§ 3. Jestliže se sporné strany skutečně dostaví k soudci k jednání ve věci, není třeba předvolání, ale notář zaznamená ve spise, že strany byly u soudu přítomné.

Kán. 1508 – § 1. Rozhodnutí o předvolání k soudu musí být ihned sděleno žalované straně a zároveň i těm dalším účastníkům, kteří se musí dostavit.

§ 2. K předvolání se připojí žaloba; nepřipojí se však, jestliže soudce ze závažných důvodů má za to, že žalobu nelze sdělit druhé straně před její výpovědí u soudu.

^ § 3. Jestliže se spor týká toho, kdo není způsobilý k právnímu jednání nebo nemůže svobodně nakládat s věcmi, o něž je veden spor, je nutno, jak to případ vyžaduje, oznámit předvolání poručníkovi nebo opatrovníkovi nebo zvláštnímu zástupci nebo tomu, kdo je jeho jménem podle práva povinen jednat.

Kán. 1509 – § 1. Oznámení předvolání, rozhodnutí, rozsudků a jiných soudních akt je nutno provést poštou nebo jiným způsobem, který je nejspolehlivější, při zachování norem místního práva.

§ 2. Oznámení a jeho způsob musí být zaznamenány v soudním spise.

Kán. 1510 – Žalovaná strana, která odmítne přijmout předvolací obsílku nebo zabrání, aby jí předvolání došlo, se považuje za zákonně předvolanou.

efekty:

- *res desinit esse integra*
- *perpetuatio iurisdictionis*
- přerušeni promlčení a vydržení
- začíná stav sporu => *lite pendente, nihil innoventur*. Cílem je rozhodnutí ve formě rozsudku.

Kán. 1511 – Jestliže předvolání nebylo zákonně oznámeno, jsou akta řízení neplatná, při zachování kán. 1507, § 3.

Kán. 1512 – Když bylo předvolání zákonně oznámeno nebo když se strany dostavily k soudu k jednání ve věci:

- 1° věc přestává být v původním stavu právně nedotčeném;
- 2° záležitost přísluší k projednání tomu soudci nebo soudu, u něhož byla podána žaloba, pokud je příslušný;
- 3° u pověřeného soudce se pravomoc stává tak pevnou, že nezaniká tím, že zaniklo právo zmocnitele;
- 4° přerušuje se promlčení a vydržení, pokud není stanoveno jinak;
- 5° začíná stav sporu; proto ihned platí zásada: během stavu sporu se neprovádí žádná změna.

Odpověď žalované strany na soudní předvolání:

- souhlas se žalobou
- odpor = námitky, popření, protižaloba
- neaktivita => soudce může stranu prohlásit za nepřítomnou v procesu (strana ale vždy má možnost do procesu vstoupit v kterékoli jeho fázi).
- podvolení se rozhodnutí soudu

Litiscontestatio – kán. 1513-1516

= rozhodnutí soudce, ve kterém se určí meze sporné věci na základě požadavků a námitek sporných stran. Je nezbytné ve všech případech rozhodovaných soudní cestou.

Může mu předcházet slyšení stran.

- žalobních důvodů věci může být více, avšak dva nekompatibilní žalobní důvody mohou být formulovány pouze formou subordinace (př. – simulace a strach)
- znění žalobního důvodu stanovené v dekretu stanovení předmětu sporu mohou být platně měněny pouze na žádost jedné ze stran (soukromých i veřejných), po konzultaci s ostatními stranami a pouze z vážných důvodů.
- oznámení oběma stranám, možnost odvolání

účinky: neměnnost objektu sporu
 začíná důkazní fáze

Stav sporu – možnosti zastavení

A. nutné

- smrt (fyzická nebo právní) jedné ze stran
- změna právního stavu, pokud vyžaduje změnu procesní kapacity
- zrušení úřadu, který je příčinou procesního konání

opětné zahájení: je třeba nového projevu vůle osoby, která je dědicem, nástupcem či má na něm zájem. Ne z vlastní iniciativy soudce!

B. zánik právního nároku

- kán. 1520 - v případě neaktivity stran trvajících 6 měsíců či jiný časový úsek stanovený partikulárním právem (ne v případě nemožnosti! v kauzách neplatnosti manželství je stanovena povinnost soudce strany upozornit. Neaktivita soudce není důvodem k zániku právního nároku.)
- *ipso iure*
- ve vztahu ke všem
- zanikají pouze akta procesní, nikoliv ostatní akta (svědectví, posudky, ...)
Strana může znovu podat žalobu ve stejné kauze před jakýmkoliv kompetentním tribunálem. (

C. Vzdání se kauzy ze strany žalujícího. Kán. 1524 § 3 – ustanovení k platnosti.

D. Zastavení kvůli nahodilé kauze, která se objevila a kterou je nutno rozhodnout dříve, než se bude v procesu pokračovat.

Důkazní fáze

důkaz = předložení faktů, které jsou pro proces významné, prostřednictvím legitimních argumentů

cíl důkazu – ověření faktů podléhajících žádosti -překonat každou rozumnou pochybnost a dobrat se skutečné a objektivní pravdy (morální jistota *ex actis et probatis*)

2 principy:

- svobodné shromažďování důkazů a svobodné zvážení důkazů ze strany soudce

Není třeba dokazovat: zákonem předpokládané skutečnosti nebo notoricky známé a nekontroverzní skutečnosti.

Kán. 1608 § 3 – soudce zváží důkazy podle svého svědomí. Omezení – 4 situace:

- doznání a prohlášení učiněné pod násilím či těžkým strachem, nebo ze skutkového omylu, nemá žádné účinky kán. 1538
- výpověď jednoho svědka nemůže být plným důkazem, pokud se nejedná o kvalifikovaného svědka vypovídajícího o věcech vykonaných z úřední povinnosti nebo věcné či osobní okolnosti neukazují jinak – kán. 1573

- důkaz veřejnou listinou má hodnotu plného důkazu ve věcech, které se v nich přímo a hlavně tvrdí – kán. 1541
- soudní doznání v soukromých kauzách – kán. 1536 má hodnotu plného důkazu.

Důkaz

svobodný x zákonný (= sám zákon jí dává hodnotu)

úplný nebo částečný

přímý nebo nepřímý

prostý (vytvořený v průběhu procesu – např. výslech stran) nebo předem vytvořený (něj. dokument)

soudní nebo mimosoudní (zda je získána během řízení se zachováním příslušných norem, nebo nikoliv)

Subjekt důkazů: tvrzení stran. Důkazní břemeno + nahrazující aktivita soudce – kán. 1526 § 1 a kán. 1452 § 2.

Kán. 1527 Připouštějí se důkazy jakéhokoliv druhu (*probationes cuiuslibet generis*), jediné omezení – dovolenost a vhodnost.

dovolnost se týká možnosti použít daný důkaz. Nedovolnost plyně ze způsobu jejich získání – např. nezákonné narušení osobních práv (krádež dokumentů).

Druh důkazů

- 1. Výpověď stran:** prohlášení či doznání soudní či mimosoudní (buď při výslechu, nebo např. písemné odpovědi, dopisy... Před zahájením procesu – důležité, zda byly učiněny *in tempore non suspecto*)
kán. 1530-1537
- 2. Listinný důkaz** – kán. 1539-1546
- 3. Výpovědi svědků** – kán. 1547-1573
- 4. Znalci** – kán. 1574 – 1581. Povinně v kauzách neplatnosti manželství z důvodu impotence nebo psychické neschopnosti
- 5. Soudní ohledání** – kán. 1582-1583
- 6. Právní domněnky** – kán. 1584-1586
- 7. Ostatní: indicie a prvky** (př. okolnosti, *testimonum credibilitatis*)

Kán. 1598 - 1606

Zveřejnění soudního spisu, uzavření procesu a porada o záležitosti

možnost znovuotevření důkazní fáze

Obhajoby a námitky:

advokáti – *restrictus*

obhájce svazku – *animadversiones*

strany - *observationes*